

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

**ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

***НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ***

КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА КРИМІНОЛОГІЇ

**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

Освітній ступінь **бакалавр**

Спеціальність **081 Право**

Освітньо-професійна програма «**Право (поліцейські)**»

Форма навчання **денна**

у 2023/2024 навчальному році

Плани семінарських (практичних) занять
обговорені та схвалені на засіданні
кафедри кримінального права та
кримінології
протокол від 29.08.2023 № 2

Завідувач кафедри

Василь БЕРЕЗНЯК

Дніпро – 2023

Кримінально-виконавче право // Плани семінарських (практичних) занять для денної форми навчання зі спеціальності 081 Право для курсантів Навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2023. 22 с.

РОЗРОБНИК:

Хашев В.Г., доцент кафедри кримінального права та кримінології, кандидат юридичних наук, доцент.

ТЕМА 1. КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ. ПОНЯТТЯ І СИСТЕМА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА УКРАЇНИ.

Семінарське заняття № 1–2 год.

План

1. Поняття та зміст кримінально-виконавчої політики України.
2. Поняття, предмет і основні принципи кримінально-виконавчого права.
3. Кримінально-виконавчі правовідносини: поняття і структура.
4. Загальна характеристика кримінально-виконавчого законодавства України.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: «кримінально-виконавча політика», «кримінально-виконавче право», «принципи кримінально-виконавчого права».

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття

Після вивчення теми, слухач повинен:

Знати: поняття та принципи кримінально-виконавчого права.

Вміти: відтворювати основні поняття та категорії, що відображають сутність кримінально-виконавчого права; використовувати засвоєні знання для розв'язання типових ситуацій, що виникають під час професійної діяльності працівників поліції; переосмислювати наявні знання стосовно нових фактів.

Завдання для самостійної роботи до Теми 1:

1. Політика держави у сфері виконання кримінальних покарань та її місце у політиці боротьби зі злочинністю.
2. Поняття, предмет і принципи кримінально-виконавчого права.
3. Наука кримінально-виконавчого права та об'єкти її дослідження.
4. Предмет і система курсу кримінально-виконавчого права.
5. Норми та джерела кримінально-виконавчого права
6. Кримінально-виконавчі правовідносини, їх зміст і особливості.

Індивідуальні завдання до Теми 1:

Теми рефератів:

1. Поняття та зміст кримінально-виконавчої політики України.
2. Кримінально-виконавче право: поняття, ознаки і предмет правового регулювання виконання покарань.
3. Принципи та джерела кримінально-виконавчого права.
4. Поняття, зміст і види норм кримінально-виконавчого права.
5. Зміст і особливості кримінально-виконавчих правовідносин.
6. Поняття, ознаки і предмет науки кримінально-виконавчого права.

ТЕМА 3. ОРГАНИ І УСТАНОВИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ. ПРАВОВЕ СТАНОВИЩЕ ЗАСУДЖЕНИХ.

Семінарське заняття № 1– 2 год.

План

1. Завдання та види органів і установ виконання покарань.
2. Повноваження і завдання Державної кримінально-виконавчої служби України.
3. Взаємодія органів і установ виконання покарань з органами слідства та судами.
4. Поняття правового становища осіб, які відбувають кримінальне покарання.
5. Права, законні інтереси та обов'язки засуджених.
6. Дисциплінарна, матеріальна та кримінальна відповідальність засуджених.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: «виправна колонія», «виховна колонія», «виправний центр», «арештний дім», «установа виконання покарань».

Завдання для самостійної роботи до Теми 3:

1. Історія виникнення органів і установ виконання покарань.
2. Повноваження Державної кримінально-виконавчої служби України.
3. Правове положення засуджених до конкретних видів покарань.

Індивідуальні завдання до Теми 3:

Теми рефератів:

1. Види установ і органів виконання покарань.
2. Категорії осіб, що утримуються в кримінально-виконавчих установах відкритого типу.
3. Категорії осіб, які відбувають покарання в кримінально-виконавчих установах закритого типу.
4. Категорії осіб, які відбувають покарання в арештних домах, гауптвахтах і дисциплінарному батальйоні.
5. Категорії осіб, які відбувають покарання у спеціальних виховних установах.
6. Характеристика і зміст правового статусу осіб, які відбувають покарання.
7. Права, законні інтереси та обов'язки засуджених до позбавлення волі.

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття

Після вивчення теми, слухач повинен:

Знати: систему установ і органів виконання покарань.

Вміти: правильно визначити засудженому установу для відбування покарання.

ТЕМА 5. ПОРЯДОК І УМОВИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ, НЕ ПОВ'ЯЗАНИХ З ІЗОЛЯЦІЄЮ ВІД СУСПІЛЬСТВА.

Практичне заняття №1 – 2 год.

План

1. Вирішити задачі.

Задача №1

За рішенням суду Резніченко була засуджена за ч. 1 ст. 126 КК України до одного року виправних робіт з вирахуванням 15 % від заробітку в доход держави. Під час відбування покарання вона часто не виходила на роботу без поважних причин, виїздила в інші населені пункти, мотивуючи це відвідуванням своїх хворих родичів, і за десять місяців фактично відбула лише, вісім місяців строку покарання. Інспектор з питань пробації звернулася до суду з клопотанням про заміну засудженій Резніченко виправних робіт позбавленням волі.

Яке рішення і на підставі якої правової норми повинен прийняти суд щодо клопотання уповноваженого органу з питань пробації? Чи є підстави для притягнення до відповідальності керівника підприємства, де працювала засуджена Резніченко, та інспектора з питань пробації?

Задача №2

Під час відбування покарання у виді виправних робіт засуджений Молотов у результаті нещасного випадку став інвалідом 1-ї групи. Уповноважений орган з питань пробації порушив перед судом клопотання про заміну засудженому 6-місячного строку виправних робіт, який він ще не відбув, позбавленням волі на тій підставі, що Молотова через непрацездатність не зможе відбувати визначене йому вироком суду покарання.

На підставі якої правової норми і яке рішення повинен прийняти суд?

Задача №3

Войтенко був засуджений до шести місяців виправних робіт із відрахуванням 10% заробітку в доход держави. Після набрання чинності вироку суду Войтенко звернувся до начальника органу з питань пробації з проханням дати дозвіл внести в установу банку одразу всю суму, яка повинна бути вирахувана з його заробітної плати за шість місяців.

Яку відповідь повинен надати Войтенку начальник органу з питань пробації?

Задача №4

Ібрагімов був засуджений до 100 годин громадських робіт. Під час відбування покарання він без повідомлення уповноваженого органу з питань пробації залишив своє постійне місце проживання і протягом трьох днів не з'являвся на громадські роботи. Після затримання Ібрагімов пояснив інспектору пробації, що змушений був терміново відвезти дружину на складну операцію в обласну клінічну лікарню, де і був затриманий працівниками поліції.

Чи є поведінка Ібрагімова ухиленням від відбування покарання у виді громадських робіт?

Задача №5

Адміністрація виправного центру за домовленістю з приватним підприємством, що виробляло тротуарну плитку, направила на роботу засудженого до обмеження волі Паніна. Через три місяці власник підприємства звернувся до

центру з проханням притягнути Паніна до кримінальної відповідальності, бо він відмовлявся просіювати цемент, посилаючись на те, що хворий на астму.

Чи буде притягнутий до кримінальної відповідальності Панін? Що необхідно зробити адміністрації виправного центру?

Задача №6

До начальника виправного центру звернулися засуджені Глось і Карпенко із проханням дозволити їм виїзд за межі виправного центру строком на 12 діб (у відпустку до родичів), посилаючись на те, що Глосю необхідно у цей час зареєструвати шлюб і підготуватися до весілля, а Карпенку необхідно зорати ділянку в 1 га і допомогти матері посадити картоплю.

Що відповідь начальник виправного центру? Назвіть підстави для короткострокового виїзду за межі виправного центру.

Задача №7

Роговцева було засуджено до штрафу в розмірі 1000 НМДГ. Під час примусового виконання інспектору з питань пробації стало відомо, що внаслідок тяжкої хвороби засуджений не має можливості сплатити штраф. У зв'язку з цим інспектор вніс подання до суду про заміну несплаченої суми штрафу покаранням у виді громадських або виправних робіт.

Як повинен у цьому випадку діяти суд?

Задача №8

Засуджений до трьох років обмеження волі Мурченко відбував покарання у виправному центрі. Він звернувся з проханням до адміністрації центру дозволити йому проживати разом з дружиною в їх власному домі, що знаходиться недалеко від виправного центру.

Запропонуйте відповідь адміністрації виправного центру.

Задача №9

Засуджена до двох років обмеження волі Зуєва після відбування шести місяців призначеного покарання звернулася до начальника виправного центру з заявою про звільнення її від відбування покарання, мотивуючи тим, що вона вагітна, строк вагітності (за довідкою) - п'ять місяців.

Що повинен відповісти начальник виправного центру? Назвіть підстави і порядок звільнення засуджених до обмеження волі.

Задача №10

За вчинення злочину, передбачено ч.1 ст.286 КК України Жиров був засуджений до трьох років обмеження волі з заборобою на три роки управляти транспортними засобами. Начальник виправного центру призначив Жирову працювати на тракторі. Працюючи по 12 - 14 год на добу, бо треба було вчасно засіяти поле протягом двох тижнів, Жиров дуже втомився, а одного разу заснув за кермом і впав разом із трактором у ставок. Залишився живим, але поламав ноги і став інвалідом. Трактор ремонту не підлягав.

Раз 'ясніть, хто, кому і в якому порядку буде відшкодовувати нанесені збитки. Чи буде Жиров продовжувати відбувати покарання?

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття

Після вивчення теми, курсант повинен:

Знати: порядок і умови виконання покарань, не пов'язаних з ізоляцією від суспільства.

Вміти: розробляти і впроваджувати засоби профілактики правопорушень серед осіб, засуджених до покарань, не пов'язаних з ізоляцією від суспільства.

Завдання для самостійної роботи до Теми 5:

1. Система покарань за Кримінальним кодексом України.
2. Порядок і умови виконання покарання у виді штрафу.
3. Порядок і умови виконання покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.
4. Порядок і умови виконання покарання у виді громадських робіт.
5. Порядок і умови виконання покарання у виді виправних робіт.
6. Порядок і умови виконання покарання у виді конфіскації майна.
7. Порядок і умови виконання покарання у виді обмеження волі.

Індивідуальні завдання до Теми 5:

Теми рефератів:

1. Застосування заходів карально-виховного впливу до осіб, що відбувають виправні роботи.
2. Виховно-профілактична діяльність уповноважених органів з питань пробації.
3. Критерії оцінки ефективності діяльності установ та органів, виконуючих покарання.
4. Взаємодія установ виконання покарань з іншими державними органами, які ведуть боротьбу зі злочинністю.

ТЕМА 6. ПІДСТАВИ І ПОРЯДОК ЗАСТОСУВАННЯ ВЗЯТТЯ ПІД ВАРТУ. ОСОБЛИВОСТІ ТРИМАННЯ ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ.

Практичне заняття №1 – 2 год.

План

1. Вирішити задачу.

Задача №1

Під час перевірки дотримання законності в слідчому ізоляторі прокурором було встановлено, що в одній з камер, де утримувалися неповнолітні ув'язнені, також були поміщені обвинувачені Кущій та Ситник, яким відповідно виповнилось 20 та 23 роки. Начальник слідчого ізолятора пояснив, що за законом, як виняток, припускається в камері з неповнолітніми утримувати дорослих ув'язнених.

Яке рішення повинен прийняти прокурор у даному випадку?

Задача №2

У слідчий ізолятор міста Одеси прибув адвокат Антонов з метою зустрічі зі своїм підзахисним Козленко. Адміністрацією слідчого ізолятора адвокату в цьому було відмовлено на підставі статті 12 Закону "Про попереднє ув'язнення", оскільки він не мав на це дозволу слідчого, у провадженні якого знаходилася кримінальна справа.

Чи правильне таке рішення адміністрації слідчого ізолятора?

Задача №3

Степуру було засуджено за необережний злочин до двох років позбавлення волі і за його згодою він був залишений у слідчому ізоляторі для роботи по господарському обслуговуванню. Через місяць після початку відбування покарання засуджений Степура письмово звернувся до начальника слідчого ізолятора з проханням надати йому тривале побачення з престарілою матір'ю, мотивуючи тим, що до того, як його було залишено для подальшого відбування покарання в слідчому ізоляторі Регіональна комісія визначила йому для відбування покарання виправну колонію мінімального рівня безпеки з загальними умовами тримання, режим якої передбачає можливість тривалих побачень з близькими родичами.

Яке рішення повинен прийняти начальник слідчого ізолятора?

Задача №4

Засуджений до трьох років позбавлення волі Орехов скоїв злочин під час відбування покарання у виправній колонії мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання і був поміщений у грудні 2017 р. в слідчий ізолятор у якості запобіжного заходу. Під час перебування в слідчому ізоляторі Орехов у січні 2018 р. отримав передачу від своїх родичів і впродовж цього ж місяця на його ім'я надійшла ще одна передача. Адміністрація слідчого ізолятора відмовила в прийнятті останньої, мотивуючи тим, що протягом останнього року перебування у місцях позбавлення волі Орехов вже отримав шість посилок.

Чи є правомірною відмова адміністрації слідчого ізолятора?

Задача №5

Ув'язнений Раков звернувся зі скаргою до прокурора на дії адміністрації слідчого ізолятора, яка відмовила йому у побаченні зі своїм захисником на підставі того, що в даному слідчому ізоляторі в установленому порядку було застосовано режим особливих умов терміном тридцять діб. Метою побачення ув'язненого зі своїм адвокатом була підготовка до судового засідання, яке було призначене через три дні.

Яке рішення має прийняти прокурор?

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття (за потреби – перелік документів, складання яких передбачається програмою)

Після вивчення теми, курсант повинен:

Знати: Підстави і порядок застосування взяття під варту.

Вміти: розробляти і впроваджувати засоби профілактики правопорушень серед осіб, які тримаються під вартою.

Завдання для самостійної роботи до Теми 6:

1. Правова природа, підстави і порядок застосування попереднього ув'язнення під варту.
2. Установи для попереднього ув'язнення.
3. Правове становище осіб, які перебувають у місцях попереднього ув'язнення.
4. Режим у місцях попереднього ув'язнення.
5. Підстави та порядок звільнення осіб, що тримаються під вартою.
6. Загальні засади тримання військовополонених.

Індивідуальні завдання до Теми 6:

Теми рефератів:

1. Система місць тримання під вартою.
2. Організація режиму у слідчих ізоляторах та ізоляторах тимчасового тримання і засоби його забезпечення.
3. Правове становище осіб, які утримуються в місцях попереднього ув'язнення.
4. Особливості функціонування дільниць для тримання військовополонених.

ТЕМА 7. ПОРЯДОК І УМОВИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ У ВИДІ ДОВІЧНОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ, ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ НА ПЕВНИЙ СТРОК ТА АРЕШТУ

Семінарське заняття №1 – 2 год.

План

1. Порядок і умови відбування покарання у виді довічного позбавлення волі.
2. Організація виконання покарання у виді арешту в установах кримінально-виконавчої системи України.
3. Класифікація осіб, засуджених до позбавлення волі: поняття, види та правові підстави.
4. Структурні дільниці виправних і виховних колоній
5. Режим в установах виконання покарань: поняття, функції, вимоги і засоби забезпечення.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
«позбавлення волі», «виправні колонії», «виховні колонії», «режим».

Семінарське заняття №2 – 2 год.

План

1. Умови відбування покарання у виправних колоніях.
2. Праця засуджених до позбавлення волі.
3. Виховний вплив на засуджених до позбавлення волі.
4. Особливості відбування покарання в колоніях різних видів.
5. Особливості відбування покарання у виді позбавлення волі засудженими жінками і неповнолітніми.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
«позбавлення волі», «виправні колонії», «виховні колонії», «виховний вплив».

Практичне заняття №1 – 2 год.

План

1. Вирішити задачі.

Задача №1

Столяр був засуджений за ч. 2 ст. 286 КК України до восьми років позбавлення волі. Комісією з питань розподілу він був направлений до виправної колонії мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання. Один із членів Комісії з питань розподілу не погодився з таким рішенням на підставі того, що згідно зі ст. 12 КК України цей злочин є тяжким, Столяр вчинив його у стані сп'яніння, це спричинило тяжкі наслідки (смерть потерпілого, заподіяння тяжких тілесних ушкоджень іншим особам), тому він повинен відбувати покарання у виправній колонії максимального рівня безпеки.

Дайте правову оцінку названій ситуації і визначте Столяру рівень безпеки виправної колонії, мотивуючі своє рішення.

Задача №2

Під час приймання засуджених до колонії середнього рівня безпеки начальник відділення по контролю за виконанням судових рішень за матеріалами особової справи встановив, що у колонію прибув Мухін, засуджений за ст. 115 КК України до 12 років позбавлення волі. Раніше він двічі був засуджений, в тому числі й за злочин, вчинений під час відбування покарання. Судимість за всі попередні злочини не була погашеною або знятою.

У виправній колонії якого рівня безпеки може відбувати покарання засуджений Мухін ?

Задача №3

В одній з кримінально-виконавчих установ через обмежені технічні можливості засуджені не змогли скористатися послугами телефонного зв'язку. На прохання засуджених голова ради колективу звернувся до начальника кримінально-

виконавчої установи з пропозицією замінити невикористані телефонні переговори побаченнями.

Чи можлива така заміна?

Задача №4

Після відбування одного місяця покарання у виправній колонії середнього рівня безпеки засуджена Шогіна звернулася з проханням до адміністрації надати їй одне тривале побачення з чоловіком та дітьми, які вже прибули на короткострокове побачення.

Яке рішення може прийняти адміністрація?

Задача №5

Засуджена Мусіна по прибутті у колонію відмовилася носити одяг єдиного зразка, мотивуючи свою відмову тим, що хоча одяг є елементом режиму, але, на її погляд, форма одягу, визначена Державною пенітенціарною службою України, нівелює її особистість і принижує почуття людської гідності. Режим же за КВК України має сприяти усвідомленню засудженими людської гідності.

Яким має бути рішення начальника колонії?

Задача №6

У колонію середнього рівня безпеки для відбування покарання було направлено 40 чоловіків, засуджених до довічного позбавлення волі. Адміністрація розмістила їх у звичайних житлових приміщеннях у дільниці посиленого контролю, де був установлений режим, передбачений для тримання засуджених у виправній колонії максимального рівня безпеки.

Чи відповідають чинному законодавству визначення виду колонії та умови відбування покарання?

Практичне заняття №2 – 2 год.

План

1. Вирішити задачі.

Задача №1

Засуджений за п.12 ч. 2 ст. 115 КК України Лузгін після відбуття чверті строку покарання у приміщенні камерного типу виправної колонії максимального рівня безпеки був переведений у колонію середнього рівня безпеки. Про це стало відомо засудженому за цей же злочин Тюріну, який відбував покарання у звичайному жилому приміщенні колонії максимального рівня безпеки, і він звернувся до адміністрації колонії з проханням теж перевести його у колонію середнього рівня безпеки.

Чи є відповідні умови для такого переведення?

Задача №2

Засуджений Дулов із дільниці карантину, діагностики і розподілу був направлений для відбування покарання в дільницю посиленого контролю. Після відбуття однієї четвертої строку покарання він звернувся до начальника

колонії з проханням змінити йому умови тримання й перевести у дільницю соціальної реабілітації.

Якою має бути відповідь начальника колонії?

Задача №3

Адміністрація колонії середнього рівня безпеки звернулася до Комісії слідчого ізолятора з питань визначення особам, засудженим до довічного позбавлення волі та позбавлення волі на певний строк, виду колонії з клопотанням про переведення Лопатіна у колонію мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання. З матеріалів справи видно, що Лопатіна було засуджено за ст. 257 КК України до восьми років позбавлення волі, з яких він вже відбув два роки. Протягом усього строку відбування покарання Лопатін неодноразово заохочувався адміністрацією виправної колонії, сумлінно виконував свої обов'язки, чесно працював, а все це дозволяє стверджувати, що засуджений стає на шлях виправлення.

Яке рішення має прийняти Комісія слідчого ізолятора з питань визначення особам, засудженим до довічного позбавлення волі та позбавлення волі на певний строк, виду колонії?

Задача №4

Засуджений Радченко, що мав венеричне захворювання і відбував покарання у виправній колонії мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання, був представлений адміністрацією до переведення у виправну колонію мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання.

Чи немає перешкод для такого переведення?

Задача №5

Засуджена до п'яти років позбавлення волі Діденко після відбування двох років визначеного строку покарання допустила порушення режиму. За це постановою заступника начальника колонії до засудженої було застосовано стягнення у виді дисциплінарного штрафу, що у сумі дорівнював трьом мінімальним розмірам заробітної плати.

Чи правомірні дії заступника начальника колонії?

Задача №6

Мирного, що тримався протягом року у слідчому ізоляторі, було засуджено за ч.1 ст. 115 КК України до 12 років позбавлення волі. Комісія слідчого ізолятора з питань визначення особам, засудженим до довічного позбавлення волі та позбавлення волі на певний строк, виду колонії визначила йому для відбування покарання виправну колонію максимального рівня безпеки. Після фактичного знаходження в місцях позбавлення волі протягом трьох років Мирного було переведено з колонії максимального рівня безпеки у колонію середнього рівня безпеки. Через два роки після переведення адміністрація колонії звернулася до Комісії з клопотанням про переведення

Мирного у колонію мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання.

Яке рішення має прийняти Комісія слідчого ізолятора з питань визначення особам, засудженим до довічного позбавлення волі та позбавлення волі на певний строк, виду колонії?

Уміння, які мають бути вироблені, та навички, які мають бути напрацьовані під час заняття (за потреби – перелік документів, складання яких передбачається програмою)

Після вивчення теми, курсант повинен:

Знати: порядок і умови виконання кримінальних покарань у виді арешту, довічного позбавлення волі та позбавлення волі на певний строк.

Вміти: розробляти і впроваджувати засоби профілактики правопорушень в установах і органах виконання покарань.

Завдання для самостійної роботи до Теми 7:

1. Правове становище засуджених до довічного позбавлення волі.
2. Особливості тримання осіб, які відбувають покарання у виді довічного позбавлення волі та соціально-психологічна робота з ними.
3. Організація праці осіб, засуджених до довічного позбавлення волі, заходи заохочення і стягнення.
4. Організація виконання покарання у виді арешту в установах кримінально-виконавчої системи України.
5. Види і місця ізоляції від суспільства.
6. Порядок направлення засуджених до позбавлення волі на певний строк для відбування покарання.
7. Порядок прийняття засуджених до виправних і виховних колоній.
8. Режим у колоніях та його основні вимоги.
9. Умови відбування покарання в колоніях.
10. Праця засуджених до позбавлення волі.
11. Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі.
12. Особливості відбування покарання у виді позбавлення волі засудженими жінками і неповнолітніми.

Індивідуальні завдання до Теми 7:

Теми рефератів:

1. Класифікація осіб, засуджених до позбавлення волі.
2. Розподіл засуджених за видами установ виконання покарань.
3. Режим в установах виконання покарань: поняття, функції, вимоги і засоби забезпечення.
4. Правила внутрішнього розпорядку установ виконання покарань.
5. Види, ознаки і місця ізоляції від суспільства осіб, позбавлених волі.
6. Позбавлення волі: негативні соціальні та психологічні наслідки.
7. Права людини і проблема позбавлення волі.
8. Основні напрямки поліпшення діяльності установ по виконанню

покарань.

9. Рецидивна злочинність та ефективність покарання у вигляді позбавлення волі.

10. Реалізація принципу рівноправності засуджених до позбавлення волі в кримінально-виконавчому законодавстві України.

11. Проблеми теорії і практики удосконалення діяльності кримінально-виконавчої системи України.

12. Проблеми ефективності впливу правообмежень, що передбачені режимом відбування покарання в місцях позбавлення волі.

ТЕМА 9. ЗВІЛЬНЕННЯ ЗАСУДЖЕНИХ З УСТАНОВ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ. ДОПОМОГА ОСОБАМ, ЯКІ ЗВІЛЬНЕНІ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ, КОНТРОЛЬ І НАГЛЯД ЗА НИМИ.

Семінарське заняття №1 – 2 год.

План

1. Підстави звільнення від відбування покарання.
2. Порядок звільнення від відбування покарання.
3. Порядок дострокового звільнення від відбування покарання.
4. Надання допомоги особам, звільненим з місць відбування покарання.
5. Встановлення адміністративного нагляду за звільненими особами.
6. Структура інституту постпенітенціарного впливу на засуджених.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: «звільнення від покарання», «адміністративний нагляд», «постпенітенціарний вплив на засуджених».

Практичне заняття №1 – 2 год.

План

1. Вирішити задачі.

Задача №1

Арзамасцев, засуджений до позбавлення волі на три роки, відбував покарання у виправній колонії мінімального рівня безпеки. Строк відбування покарання закінчувався 2 травня. Арзамасцев звернувся до начальника установи з клопотанням про звільнення від відбування покарання 30 квітня, оскільки 1 та 2 травня є святковими днями, а 3 травня - вихідний день.

Яке рішення повинен прийняти начальник виправної колонії і на підставі якої правової норми?

Задача №2

Биковський, засуджений до трьох років позбавлення волі, відбував покарання у виправній колонії мінімального рівня безпеки з загальними умовами тримання. В установу 29 квітня надійшов Указ Президента України про дострокове звільнення Биковського від покарання у зв'язку з помилуванням.

Биковський був активним учасником художньої самодіяльності колонії і мав брати участь у концерті засуджених 1 і 2 травня. Адміністрація установи попросила Биковського залишитися на святкові дні і він погодився, що звільнення відбудеться 3 травня. Прокурору про це стало відомо 30 квітня.

Чи законне рішення адміністрації виправної колонії і як повинен відреагувати прокурорі?

Задача №3

Засуджений до позбавлення волі Тараненко, строк покарання у якого закінчується через три місяці, звернувся до начальника відділення соціально-психологічної служби з проханням дозволити йому відростити волосся на голові та бороду, бо він бажає приїхати додому у тому вигляді, у якому його запам'ятали рідні та друзі.

Що має відповісти начальник відділення соціально-психологічної служби?

Задача №4

На час звільнення із виховної колонії ніхто з родичів п'ятнадцятирічного Жолудєва не приїхав до колонії зустріти його. Батьки Жолудєва проживають у іншому місті, розташованому за 600 км від цієї колонії.

Як у такому випадку повинна діяти адміністрація виховної колонії?

Задача №5

При звільненні Папаніна, який відбував покарання за ст. 185 КК України, адміністрація виправної колонії винесла постанову про встановлення адміністративного нагляду за звільненим і направила її для виконання в органи внутрішніх справ за місцем попереднього проживання засудженого. Це рішення було мотивовано тим, що Папанін раніше вже був засуджений до позбавлення волі за крадіжку чужого майна, а під час відбування покарання за останній злочин систематично і злісно порушував вимоги режиму, ознак виправлення не виявив.

Чи відповідає таке рішення закону? Чи має право адміністрація виправної установи виносити постанову про адміністративний нагляд?

Задача №6

На момент звільнення з виправної колонії за Лобовою залишалася заборгованість у розмірі 300 грн. Крім того, вона згідно зі ст. 158 КВК України підлягала адміністративному нагляду за місцем проживання як особа, яка тричі засуджувалася до позбавлення волі за умисні злочини, але на шлях виправлення не стала і є небезпечною для суспільства.

Як документально оформити звільнення Лобової ?

Задача №7

Засуджений за особливо тяжкий злочин Букін під час відбування покарання захворів на активну форму туберкульозу. У зв'язку з цим адміністрація виправної колонії звернулася до суду з поданням про дострокове звільнення засудженого від відбування покарання, додавши одночасно висновки лікарсько-трудової комісії про захворювання засудженого тяжкою хворобою.

Яке рішення повинен прийняти суд і на підставі якої правової норми?

Задача №8

Стрельцова, щодо якого здійснювався адміністративний нагляд, начальник органу внутрішніх справ зобов'язав: повідомляти поліцію за місцем свого проживання про виїзд за межі району (міста); реєструватися в поліції два рази на тиждень. Крім того, йому було заборонено: звільнитися з роботи; зустрічатися з особами, щодо яких установлено адміністративний нагляд.

Чи є правомірними дії начальника органу внутрішніх справ?

Задача №9

Киричок подав заяву в суд із клопотанням про зняття з нього адміністративного нагляду, бо вважав, що у зв'язку з інвалідністю він перестав бути суспільно небезпечним.

В якому порядку повинно бути розглянуто клопотання Киричка? Що є підставами для припинення адміністративного нагляду?

Задача №10

Пархоменко був засуджений до позбавлення волі за злочин, пов'язаний із незаконним обігом наркотичних засобів.

Що є підставою для встановлення адміністративного нагляду щодо Пархоменка? Які органи встановлюють і здійснюють адміністративний нагляд?

Завдання для самостійної роботи до Теми 9:

1. Підстави звільнення від відбування покарання.
2. Порядок дострокового звільнення від відбування покарання.
3. Надання допомоги особам, звільненим з місць відбування покарання.
4. Встановлення адміністративного нагляду за звільненими особами.
5. Громадський контроль за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання.

Індивідуальні завдання до Теми 9:

Теми рефератів:

1. Проблеми соціальної адаптації осіб, що умовно-достроково звільняються з місць позбавлення волі.
2. Організація працевлаштування засуджених в умовах ринкових відносин.
3. Система методів переорієнтації злочинної поведінки засуджених в соціально корисну поведінку.
4. Форми організації роботи з ресоціалізації засуджених.
5. Структура інституту постпенітенціарного впливу на засуджених.
6. Система підготовки засуджених до життя на волі.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Рекомендована література до Тем**1:**

1. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11 липня 2003 р. *Голос України*. № 161. 2003. 29 серпня. З наступними змінами і доповненнями.
2. Кримінально-виконавче право України: курс лекцій / В.Ф. Примаченко, В.Г. Хашев, В.В. Шаблистий, С.М. Школа, Л.Г. Якименко; за заг. ред. В.В. Шаблистого. Дніпро: ДДУВС, 2019. 236 с.
3. Кримінально-виконавче право. Словник – довідник / автори-упорядники: С.Ф. Денисов, Т.А. Денисова, М.В. Пузиревський. Чернігів: Десна Поліграф, 2020. 712 с.
4. Кернякевич-Танасійчук Ю.В. Кримінально-виконавча політика України: монографія. Івано-Франківськ: Прикарпат. Нац. Ун-т ім. Василя Стефаника, 2019. 336 с.

Рекомендована література до Тем 3:

1. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11 липня 2003 р. *Голос України*. № 161. 2003. 29 серпня. З наступними змінами і доповненнями.
2. Закон України “Про державну кримінально-виконавчу службу” від 23.06.2005 р. *Відомості Верховної Ради України*. №30. С.409.
3. Деякі питання оптимізації діяльності центральних органів виконавчої влади системи юстиції: постанова Кабінету Міністрів України №343 від 18.05.2016. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249066305> (Дата звернення 24.07.2019 р.).
4. Про ліквідацію територіальних органів управління Державної пенітенціарної служби та утворення територіальних органів Міністерства юстиції: постанова Кабінету Міністрів України №348 від 18.05.2016. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249086737> (Дата звернення 14.08.2018 р.).
5. Перелік найменувань органів, установ виконання покарань, слідчих ізоляторів і навчальних закладів, що належать до сфери управління Державної кримінально-виконавчої служби України: затв. наказ. Мін. юст. України 15 лютого 2017 р. № 406/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0406323-17>
6. Кримінально-виконавче право України: курс лекцій / В.Ф. Примаченко, В.Г. Хашев, В.В. Шаблистий, С.М. Школа, Л.Г. Якименко; за заг. ред. В.В. Шаблистого. Дніпро: ДДУВС, 2019. 236 с.
7. Кримінально-виконавче право. Словник – довідник / автори-упорядники: С.Ф. Денисов, Т.А. Денисова, М.В. Пузиревський. Чернігів: Десна Поліграф, 2020. 712 с.

Рекомендована література до Тем 5:

1. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11 липня 2003 р. *Голос України*. № 161. 2003. 29 серпня. З наступними змінами і доповненнями.
2. Закон України «Про пробацію» від 05 лютого 2015 р. № 160-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 13. Ст.745.
3. Порядок здійснення нагляду та проведення соціально-виховної роботи із засудженими до покарань, не пов'язаних з позбавленням волі: затв. наказом

Міністерства юстиції України від 29.01.2019 № 272/5. *Офіційний вісник України*. 2019. №14. Ст. 125.

4. Кримінально-виконавче право України: курс лекцій / В.Ф. Примаченко, В.Г. Хашев, В.В. Шаблистий, С.М. Школа, Л.Г. Якименко; за заг. ред. В.В. Шаблистого. Дніпро: ДДУВС, 2019. 236 с.

5. Кримінально-виконавче право. Словник – довідник / автори-упорядники: С.Ф. Денисов, Т.А. Денисова, М.В. Пузиревський. Чернігів: Десна Поліграф, 2020. 712 с.

Рекомендована література до Теми 6:

1. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11 липня 2003 р. *Голос України*. № 161. 2003. 29 серпня. З наступними змінами і доповненнями.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України. *Голос України*. 2012. № 90-91. З наступними змінами і доповненнями.

3. Закон України “Про попереднє ув’язнення” від 30 червня 1993 р. № 3352-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 35. Ст.360. З наступними змінами і доповненнями.

4. Правила внутрішнього розпорядку СІЗО ДКВСУ: затв. наказ. Мін. юст. України 18 березня 2013 р. № 460/5. *Офіційний вісник України*. 2013. №25. Ст. 463.

5. Правила внутрішнього розпорядку в ІТТ ОВС України: затв. наказ. МВС України 2 грудня 2008 р. №638. *Офіційний вісник України*. 2009. №14. Ст. 68. З наступними змінами і доповненнями.

6. Порядок тримання військовополонених: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 05.04.2022 № 413. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/413-2022-%D0%BF#Text>.

7. Порядок здійснення заходів щодо поводження з військовополоненими в особливий період: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 17.06.2022 № 721. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/721-2022-%D0%BF#Text>

8. Рішення Європейського суду з прав людини від 16.04.2019 року «Алахвердян проти України». URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SOO01152.html

9. Рішення Європейського суду з прав людини від 21.02.2019 року «Скляр та Єкушенко проти України». URL: https://www.naiu.kiev.ua/files/rishen_court/2019/Sklar-vs-Ukraine.pdf

10. Рішення Європейського суду з прав людини від 17.01.2019 року «Маріянчук та інші проти України». URL: https://protocol.ua/ua/mariyanchuk_ta_inshi_protiv_ukraini/

11. Кримінально-виконавче право України: курс лекцій / В.Ф. Примаченко, В.Г. Хашев, В.В. Шаблистий, С.М. Школа, Л.Г. Якименко; за заг. ред. В.В. Шаблистого. Дніпро: ДДУВС, 2019. 236 с.

12. Кримінально-виконавче право. Словник – довідник / автори-упорядники: С.Ф. Денисов, Т.А. Денисова, М.В. Пузиревський. Чернігів: Десна Поліграф, 2020. 712 с.

Рекомендована література до Тем**7:**

1. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11 липня 2003 р. *Голос України*. № 161. 2003. 29 серпня. З наступними змінами і доповненнями.
2. Правила внутрішнього розпорядку установ виконання покарань: затв. наказом Міністерства юстиції України від 28.08.2018 № 2823/5. *Офіційний вісник України*. 2018. №70. Ст. 285.
3. Порядок визначення засудженим виду установи виконання покарань, направлення для відбування покарання засуджених до позбавлення волі на певний строк, довічного позбавлення волі, арешту, обмеження волі та їх переведення: затв. наказ. Мін. юст. України від 13.03.2020 № 932/5. *Офіційний вісник України*. 2020. №24. Ст. 141.
4. Порядок організації надання засудженим доступу до глобальної мережі Інтернет: затв. наказом Міністерства юстиції України від 20 жовтня 2017 р. № 3233/5. *Офіційний вісник України*. 2017. №86. Ст. 2642.
5. Про організацію соціально-виховної та психологічної роботи із засудженими: Наказ Міністерства юстиції України від 4 листопада 2013 р. № 2300/5. *Офіційний вісник України*. 2013. №89. Ст. 301.
6. Типове положення про батьківський комітет при виховній колонії: затв. наказ. Міністерства юстиції України від 9 січня 2013 р. №65/5. *Офіційний вісник України*. 2013. №5. Ст. 184.
7. Положення про навчальний центр при кримінально-виконавчій установі закритого типу: затв. наказ. Мін. освіти і науки України, Мін. юстиції України від 19 грудня 2013 р. № 1794/2691/5. *Офіційний вісник України*. 2014. №5. Ст. 192.
8. Порядок тримання військовополонених: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 05.04.2022 № 413. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/413-2022-%D0%BF#Text>.
9. Положення про педагогічну раду виховної колонії: затв. наказ. Мін. юст. України від 9 січня 2013 р. №65/5. *Офіційний вісник України*. 2013. № 5. Ст. 182.
10. Кримінально-виконавче право України: курс лекцій / В.Ф. Примаченко, В.Г. Хашев, В.В. Шаблистий, С.М. Школа, Л.Г. Якименко; за заг. ред. В.В. Шаблистого. Дніпро: ДДУВС, 2019. 236 с.
11. Кримінально-виконавче право. Словник – довідник / автори-упорядники: С.Ф. Денисов, Т.А. Денисова, М.В. Пузиревський. Чернігів: Десна Поліграф, 2020. 712 с.

Рекомендована література до Тем 9:

1. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11 липня 2003 р. *Голос України*. № 161. 2003. 29 серпня. З наступними змінами і доповненнями.
2. Закон України “Про виконавче провадження” 02 червня 2016 р. № 1404-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 30. С. 542. З наступними змінами і доповненнями.
3. Закон України “Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі” від 11.12.1994 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 52. Ст.455. З наступними змінами і доповненнями.

4. Закон України „Про застосування амністії в Україні” від 1 жовтня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №48. Ст. 263. з наступними змінами і доповненнями.

5. Закон України «Про пробацію» від 05 лютого 2015 р. № 160-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 13. Ст.745.

6. Закон України „Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк” від 17 березня 2011 р. №3160-VI. *Офіційний вісник України*. 2011. №28. Ст. 1154.

7. Про затвердження Порядку взаємодії установ виконання покарань, уповноважених органів з питань пробації та суб'єктів соціального патронажу під час підготовки до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк: Наказ Мін.юст. України, МВС України, Мін. соц. політ. України, Мін. охорони здоров'я від 3 квітня 2018 р. № 974/5/467/609/280. *Офіційний вісник України*. 2018. №35. Ст. 177.

8. Положення про порядок здійснення помилування: затв. указом Президента України від 21.04.2015 № 223/2015. *Офіційний вісник України*. 2015. №33. Ст. 13.

9. Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну невідбутої частини покарання більш м'яким: ППВСУ від 26 квітня 2002 р. №2. *Вісник Верховного Суду України* (вкладка). 2002. №3. С.5–8.

10. Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості: ППВСУ від 26.12.2003 р. №16. *Вісник Верховного Суду України*. 2004. № 2. С. 7-9.

11. Кримінально-виконавче право України: курс лекцій / В.Ф. Примаченко, В.Г. Хашев, В.В. Шаблистий, С.М. Школа, Л.Г. Якименко; за заг. ред. В.В. Шаблистого. Дніпро: ДДУВС, 2019. 236 с.

12. Кримінально-виконавче право. Словник – довідник / автори-упорядники: С.Ф. Денисов, Т.А. Денисова, М.В. Пузиревський. Чернігів: Десна Поліграф, 2020. 712 с.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття кримінально-виконавчої політики України.
2. Поняття кримінально-виконавчого права.
3. Місце кримінально-виконавчого права та кримінально-виконавчого законодавства в системі права.
4. Формування і розвиток пенітенціарного законодавства і права в Україні.
5. Історія розвитку кримінально-виконавчого законодавства і права України
6. Методи кримінально-виконавчого права.
7. Кримінально-виконавчі відносини, їх зміст та особливості
8. Характеристика кримінально-виконавчого законодавства України.

9. Поняття та види органів і установ держави, виконуючих засоби покарання.
10. Поняття та види установ виконання покарань. Їх роль в досягненні мети кримінального покарання.
11. Загальні положення виконання покарання у виді позбавлення волі.
12. Розподілення засуджених за видами УВП.
13. Поняття режиму у колоніях та засоби його забезпечення
14. Умови відбування покарання у колоніях.
15. Праця засуджених до позбавлення волі.
16. Виховний вплив на засуджених до позбавлення волі
17. Права та обов'язки осіб, засуджених до позбавлення волі.
18. Особливості відбування покарання у виправних колоніях мінімального та середнього рівнів безпеки.
19. Особливості відбування покарання у виправних колоніях максимального рівня безпеки.
20. Особливості відбування покарання у виді позбавлення волі засудженими жінками.
21. Особливості відбування покарання у виховних колоніях.
22. Порядок і умови виконання та відбування покарання у виді довічного позбавлення волі.
23. Правова природа, підстави і порядок застосування попереднього ув'язнення під варту.
24. Підстави та загальні положення звільнення від відбування покарання.
25. Порядок дострокового звільнення від відбування покарання.
26. Допомога особам, які звільнені від відбування покарання.
27. Поняття, підстави та порядок адміністративного нагляду за звільненими з місць позбавлення волі.
28. Громадянське суспільство та європейські стандарти ув'язнення в'язнів.
29. Система кримінальних покарань без позбавлення волі та органи, які виконують такі покарання.
30. Порядок і умови виконання покарання у виді штрафу.
31. Порядок і умови виконання покарання у виді позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.
32. Порядок і умови виконання покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.
33. Порядок і умови виконання покарання у виді громадських робіт.
34. Порядок і умови виконання покарання у виді виправних робіт.
35. Порядок і умови виконання покарання у виді службових обмежень для військовослужбовців.
36. Порядок і умови виконання покарання у виді конфіскації майна.
37. Порядок і умови виконання покарання у виді арешту.
38. Порядок і умови виконання покарання у виді обмеження волі.
39. Порядок і умови виконання покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців.
40. Пенітенціарні системи сучасних зарубіжних країн.

41. Політика держави у сфері виконання кримінальних покарань та її місце у політиці боротьби зі злочинністю.
42. Поняття, предмет і принципи кримінально-виконавчого права.
43. Наука кримінально-виконавчого права та об'єкти її дослідження.
44. Предмет і система курсу кримінально-виконавчого права.
45. Норми та джерела кримінально-виконавчого права
46. Особливості кримінально-виконавчої політики у сфері історії тюремної системи і законодавства за часів панування московського царату.
47. Чинне кримінально-виконавче законодавство в Україні та шляхи його реформування.
48. Поняття та соціально-правовий зміст контролю за діяльністю органів і установ виконання покарань.
49. Прокурорський нагляд і судовий контроль за діяльністю органів та установ виконання покарань.
50. Правові основи участі громадськості в діяльності органів і установ кримінально-виконавчої системи.
51. Форми участі громадськості в діяльності органів і установ виконання покарань.
52. Завдання спостережних комісій і служб у справах неповнолітніх.
53. Установи для попереднього ув'язнення.
54. Правове становище осіб, які перебувають у місцях попереднього ув'язнення.
55. Режим у місцях попереднього ув'язнення.
56. Підстави та порядок звільнення осіб, що тримаються під вартою.
57. Завдання слідчих ізоляторів.
58. Правове становище засуджених до довічного позбавлення волі.
59. Особливості тримання осіб, які відбувають покарання у виді довічного позбавлення волі та соціально-психологічна робота з ними.
60. Організація праці осіб, засуджених до довічного позбавлення волі, заходи заохочення і стягнення.
61. Громадський контроль за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання.
62. Історія міжнародного співробітництва в галузі поводження з засудженими.
63. Міжнародні організації та форми їх діяльності у сфері захисту прав людини під час здійснення правосуддя.
64. Класифікація міжнародних актів про поводження з засудженими.